DEN INTERNATIONALE ØKONOMISKE SITUATION

KONJUNKTURUDVIKLINGEN I U.S.A.

Den amerikanske økonomi træder fortsat vande. Bruttonationalproduktet er for årets andet kvartal foreløbig beregnet til 434 mldr. $ (årsrate) i løbende priser, hvilket når hensyn tages til det svagt stigende prisniveau og den ret betydelige usikkerhed, hvormed opgørelsen er behæftet, må tages som udtryk for en samlet økonomisk aktivitet af praktisk taget samme omfang som i januar kvartal.

Ser man nærmere på bevægelsen i de forskellige økonomiske indikatorer, er det mest bemærkelsesværdige træk utvivlsomt det fald i indeks for industriproduktionen, som indtrådte i marts-april. Denne nedgang kan, som det fremgår af hosstående oversigt, iagttages inden for en række betydelige industrigrene.

Sæsonudjævnet industriproduktionsindeks for U.S.A.
(1947–49 = 100).

	4. kvt. 1956	1. kvt. 1957	2. kvt. 1957
Industri og minedrift	146	146	143
Heraf:			
jern- og metalværker	146	141	132
maskiner og apparater	175	172	168
transportmidler	214	222	213
sten-, ler og glasindustri	157	155	156
tekstilindustri	104	101	99[1]
beklædningsindustri	112	110	111[1]
næringsmiddel- og drikkevareindustri	114	112	110[1]

[1] April-maj.

Tendensen til fald i industriproduktionen afspejles i de senest foreliggende oplysninger om erhvervslivets planer om investering i nye anlæg og udstyr. Efter den stærke stigning gennem hele 1956 har industrien for årets

tredie kvartal planer om investeringer af et lidt mindre omfang end for perioden april-juni. Hele den meget beskedne stigning, som påregnes i den samlede investeringsaktivitet, stammer fra transporterhvervene og andre public utilities. Niveauet for industriinvesteringerne ligger imidlertid fortsat meget højt, men der kan vel på baggrund dels af faldet i produktionen dels af et begyndende fald i industriens bruttooverskud være grund til at nære nogen skepsis med hensyn til mulighederne for at opretholde et sådant investeringsomfang i den kommmende tid.

Erhvervslivets[1] *investeringer i nye anlæg og udstyr.*
(Sæsonudjævnet årsrate – mldr. $).

	1956				1957		
	1. kvt.	2. kvt.	3. kvt.	4. kvt.	1. kvt.	2. kvt.	3. kvt.
Industri	13,45	14,65	15,78	15,81	16,12	16,84	16,42
Minedrift	1,13	1,28	1,26	1,28	1,35	1,27	1,27
Jernbaner	1,25	1,22	1,20	1,23	1,42	1,42	1,63
Andre transporterhverv	1,65	1,63	1,79	1,76	1,52	1,78	1,90
Public utilities	4,56	4,61	5,08	5,27	5,72	5,98	6,42
Handel, omsætning m.v.	10,78	11,10	10,76	11,11	10,76	10,04	10,25
I alt	32,82	34,49	35,87	36,46	36,89	37,33	37,89

[1] Omfatter ikke landbrug samt udgifter, der afholdes over driften.

Lageropbygningen, som i industrien havde et omfang af ca. 465 mill. $ i gennemsnit pr. måned (sæsonudjævnende tal) i halvåret fra maj til november 1956, er i det følgende halvår indtil udgangen af maj i indeværende år reduceret til ca. 245 mill. $ i gennemsnit pr. måned. Da der formentlig er sket en fortsat, omend beskeden, stigning i de priser, hvortil lagrene er bogført (samlet lagerværdi ultimo maj 52,8 mldr. $), synes tilvæksten i lagrenes fysiske omfang at være bragt til ophør i løbet af første halvdel af indeværende år. Den omstændighed, at produktionen i indeværende år i modsætning til 1956 stort set ligger på et niveau svarende til virksomhedernes løbende afsætning, skulle indebære, at der, sålænge forbrug og faste investeringer ikke falder under det nuværende niveau, ikke fra lagersiden synes at være grund til at frygte impulser til nedgang i produktionen.

Lagrene i detailhandelen beløb sig i maj i år til 23,9 mldr. $, samme beløb som året før. Variationer fra måned til måned omkring dette niveau har i denne periode været ubetydelige. Regnes der som for industriens vedkommende med en beskeden prisstigning, skulle dette indebære, at lagrenes fysiske omfang er en smule mindre end året for.

De senest offentliggjorte resultater af årets undersøgelse af forbrugernes planer om køb af huse, varige forbrugsgoder m. v. giver intet grundlag for den opfattelse, at der herfra skulle udgå impulser til en øget økonomisk aktivitet i anden halvdel af indeværende år. Det private konsum steg fra 1. til 2. kvartal fra 276,7 til 278,9 mldr. $ (sæsonudjævnet årsrate), d. v. s. med knap 1 %, eller hvad der svarer til prisstigningen i denne periode. De udbredte forventninger om en fortsat stigning i detailpriserne synes ikke at motivere forbrugerne til at fremskynde deres indkøb. Den personlige opsparing lå tværtimod i sidste kvartal på et noget højere niveau end året før.

Den eneste væsentlige kilde, hvorfra der gennem de senere måneder er udgået en relativt stærkt stigende efterspørgsel, er den offentlige sektor. Unionsregeringens køb af varer og tjenester er således i hvert af de fire

Amerikanske konjunkturtal.

	Pristal, 1947-49 = 100			Industriproduktion[1] 1947–49 = 100	Bygge- og anlægsvirksomhed[2] 1947-49 = 100		Arbejdsmarked			Detailomsætning[6] Mld. $	Udenrigshandel[7]		Personlige indkomster[8] Mld. $	Bruttonationalprodukt[8] Mld. $
	Engrospriser		Leveomkostn. 1947–49 = 100											
	Samlet indeks	Landbr.-produkt			Ialt	Boligbyggeri	Beskæftigede[3] Mill.	Arbejdsløshed[4] Mill.	Arbejdsløn[5] Cents		Import Mill. $	Eksport Mill. $		
1938	51	38	60	48	35	27	28.9	10.4	63	3.5	163	258	69	85
1950	103	98	103	112	159	185	44.7	3.1	147	12.0	747	857	227	285
1951	115	113	111	120	171	170	47.3	1.9	159	13.2	923	1253	255	328
1952	112	107	114	124	183	181	48.3	1.7	167	13.7	899	1267	272	345
1953	110	97	114	134	192	177	49.7	1.5	177	14.2	914	1315	286	363
1954	110	96	115	125	216	232	48.4	3.2	181	14.2	858	1259	287	361
1955	111	90	115	139	261	278	50.1	2.7	188	15.5	948	1294	306	392
1956	114	89	117	143	267	268	51.9	2.6	198	16.0	1048	1576	327	415
1. kvt. 1956	112	86	115	142	298	308	51.4	2.9	194	15.6	1074	1402	318	405
2. kvt. —	114	90	116	142	263	290	51.9	2.7	197	15.8	1037	1631	325	411
3. kvt. —	115	90	117	141	255	260	51.9	2.3	198	16.1	1031	1549	329	417
4. kvt. —	116	88	118	146	254	214	52.4	2.3	203	16.3	1050	1724	335	426
1. kvt. 1957	117	89	119	146	..	..	52.5	3.1	205	16.4	1080	1808	338	429
2. kvt. —	117	91	120	143	..	..	52.6	2.9	206	..	..	..	343	434
Januar 1957	117	89	118	146	..	..	52.5	3.2	205	16.4	1118	1675	336	
Februar —	117	89	119	146	..	..	52.6	3.1	205	16.5	992	1605	338	429
Marts —	117	89	119	145	..	..	52.5	2.9	205	16.3	1130	2143	340	
April —	117	91	119	143	..	..	52.6	2.7	205	16.3	1117	1882	341	
Maj —	117	90	120	143	..	..	52.6	2.7	206	16.4	1109	1811	343	434
Juni —	117	91	120	143	..	..	52.6	3.3	207	..	..	..	344	

Kilde: »Survey of Current Business«, udg. af U.S. Department of Commerce.
Tallene refererer til måneder eller til gennemsnit for 12, henholdsvis 3 måneder.
[1]Sæsonudjævnet. [2]Værdien af byggekontrakter; sæsonudjævnet. [3]Antal beskæftigede (»employees«) uden for landbruget ifl. Dept. of Labor. Beregningsgrundlaget ændret fra jan. 1956 [4]Beregningsgrundlaget noget udvidet fra 1954. [5]Gennemsnitlig timefortjeneste i fabriksindustrien. [6]Udjævnet for sæsonsvingninger. Beregningsgrundlaget noget udvidet fra 1951. [7]Generalhandel. Eksporten indbefatter militære gaveydelser. [8]Udjævnet for sæsonsvingninger og omregnet til helårsbasis.

sidste kvartaler steget med godt 1 mld. $ (årsrate) bl. a. som følge af en fremskyndelse af leverancerne af visse fjernstyrede våben. Også de lokale myndigheders udgifter har været stigende især i forbindelse med bygge- og anlægsvirksomheden, herunder et omfattende vejbyggeri.

Den samlede bygge- og anlægsvirksomhed har gennem det sidste år ligget på et meget stabilt niveau, en stabilitet som imidlertid dækker over modsat rettede tendenser inden for to af de vigtigste grupper, boligbyggeriet og den offentlige bygge- og anlægsvirksomhed. Som det fremgår af hosstående oversigt, er der gennem de fire seneste kvartaler sket en forholdsvis stærk nedgang i boligbyggeriet, som stort set er opvejet af fremgangen inden for den offentlige sektor.

Bygge- og anlægsvirksomhed.

(sæsonudjævnet månedsgennemsnit - mill. $).

	Ialt	Heraf	
		Boligbyggeri	Det Offentlige
3. kvt. 1956.....	3.864	1.463	1.085
4. – –	3.896	1.460	1.096
1. kvt. 1957	3.883	1.399	1.155
2. – –	3.913	1.353	1.163

Det temmelig stærke fald i påbegyndelsen af nyt boligbyggeri, som kunne iagttages frem til marts i år, er i de følgende måneder afløst af en moderat fremgang, som i de nærmest kommende måneder vil give sig udslag i en tilsvarende beskeden fremgang i den samlede aktivitet inden for boligbyggeriet.

Selvom man på baggrund af den oven for givne redegørelse for den amerikanske konjunkturudvikling ikke skulle vente det, har den løbende økonomiske debat i U. S. A. i Kongressen, inden for Federal Reserve systemet og i regeringskredse i første række drejet sig om inflationsproblemet, medens standsningen i den økonomiske vækst og muligheden af et direkte tilbageslag ikke synes at give anledning til bekymring. Især den fortsatte stigning i leveomkostningsindekset fra måned til måned har skabt betænkeligheder. Ved årets midte lå detailpriserne knap 4 pct. over niveauet fra året før, en prisstigning som set med danske øjne ikke forekommer voldsomt urovækkende. Det synes imidlertid som om de ansvarlige myndigheders politik også i de kommende måneder først og fremmest vil sigte mod en stabilisering af prisniveauet især gennem en stram pengepolitik.

ENGLAND

Da sterlingområdets guld- og dollarreserver ved udgangen af april havde nået niveauet fra før Suez-krisen, i alt væsentligt takket være en

række specielle forholdsregler til styrkelse af reserverne, måtte det forventes, at de kommende måneder ville bringe en ikke ubetydelig tilvækst til reserverne, efterhånden som den store spekulative position mod sterling, som opbyggedes under efterårets og vinterens krise, likvideredes. Denne forventning er ikke blevet indfriet i de forløbne måneder – tværtimod. Reserverne udgjorde ultimo juli 2.367 mill. $, en fremgang på kun 47 mill. $, som mere end opvejes af to specielle indbetalinger, et indisk træk på Den Internationale Valutafond på 73 mill. $ i juni samt Tysklands forskudsvise indbetaling af 28 mill. $ på fremtidige våbenleverancer i maj. Derimod

Engelske konjunkturtal.

	Priser		Industriproduktion[3] 1948=100	Fuldført boligbyggeri 1000 lejligheder	Arbejdsmarked			Privat forbrug[4] Mill. £ 1948-priser	Udenrigshandel[5]		Valutastilling		
	Engrospriser[1] Juni 1949=100	Leveomkostninger Juni 1947=100			Beskæftigede Mill.	Arbejdsløse[3] 1000	Arbejdsløn[4] Juni 1947=100		Import c. i. f. Mill. £	Eksport f. o. b. Mill. £	Guld- og dollarbeholdning[7] Mill. $	EPU stilling Mill. $	Gæld i sterling Mill. $
1938	..	63	86	30.0	17.32	1859	61	694	77	44	3449	.	2776
1950	107	114	114	17.1	22.55	341	111	741	218	191	3300	225	10486
1951	125	125	117	16.8	22.73	281	120	736	325	226	2335	−465	10665
1952	128	136	114	20.7	22.51	463	130	728	290	227	1846	−614	9013
1953	125	140	121	27.2	22.74	380	136	757	279	224	2518	−555	9780
1954	126	143	130	29.5	23.11	318	142	794	281	231	2762	−335	10368
1955	130	149	137	27.0	23.45	265	151	818	324	252	2120	−339	10013
1956	136	157	136	25.6	23.62	287	163	822	324	276	2133	−350	9590
1. kvt. 1956	134	154	137	23.1	23.55	305	159	818	328	272	2277	−348	..
2. kvt. —	135	157	136	26.1	23.62	266	164	816	331	285	2385	−326	9937
3. kvt. —	136	157	136	25.4	23.69	276	165	818	312	256	2328	−325	..
4. kvt. —	137	158	136	27.8	23.63	301	165	833	325	292	2133	−350	9590
1. kvt. 1957	138	160	137	25.9	23.44	416	167	830	353	292	2209	−334	..
2. kvt. —	139	161	139	..	..	..	172	..	356	294	2381	−321	..
Januar 1957	138	160	137		23.47	423	166		376	273	2084	−352	..
Februar —	138	160	137	25.9	23.44	422	167	830	321	289	2147	−343	..
Marts —	138	160	137		23.40	403	168		362	313	2209	−234	..
April —	139	160	137		..	379	169		350	281	2320	−333	..
Maj —	139	160	140	..	..	..	173	..	374	315	2345	−319	..
Juni —	139	162	140–41		..	..	173		324	286	2381	−321	..

Kilder: »Economist«, »London & Cambridge Economic Service«, »International Financial Statistics« samt »Monthly Bulletin of Statistics«.

Tallene refererer til kalendermåneder eller er gennemsnit for 12, henholdsvis 3 måneder. Tallene for valutastillingen er dog altid ultimotal.

[1] Prisindeks for forarbejdede produkter bortset fra brændsel, fødevarer og tobak. [2] Incl. minedrift, energiproduktion og byggeri. Sæsonudjævnet. [3] Anmeldt til arbejdsanvisningen. [4] Lønsats pr. uge i hovederhvervene. [5] Sæsonudjævnet. [6] Generalhandel. [7] Sterlingområdets beholdninger af guld samt amerikanske og canadiske dollars.

har der i denne periode ikke været tale om ekstraordinære udbetalinger af nævneværdigt omfang. Sterlingområdets løbende transaktioner med omverdenen samt spekulative kapitalbevægelser har således i det forløbne kvartal medført et fortsat tab af guld og dollars. Da Storbritaniens løbende transaktioner med omverdenen i første halvdel af 1957 har udvist et overskud af størrelsesordenen 50 mill. £, og da det øvrige sterlingområde formodes at have haft på det nærmeste balance i sine løbende betalinger i denne periode, må tabet overvejende tilskrives en fortsat spekulativ flugt fra sterling, som i første række er baseret på tiltagende forventninger om en nært forestående justering af de europæiske valutakurser, jfr. nærmere herom nedenfor.

Den genoptagelse af den indenlandske aktivitetsstigning, som regeringen i forbindelse med budgettets forelæggelse i april fandt, at der nu skulle være skabt valutarisk spillerum for at tillade, synes at være under udvikling siden april-maj. Indeks for industriproduktionen har således været stigende siden maj, og stigningen synes indtrådt over en ret bred front. Især produktionen af personbiler, som stagnerede i slutningen af 1955 og var stærkt faldende gennem 1956, har i indeværende år udvist stadig fremgang og har i de seneste måneder overskredet rekordniveauet fra efteråret 1955. Selv med den nuværende store produktion er den engelske bilindustris kapacitet langt fra fuldt udnyttet, og der er således spillerum for en yderligere produktionsfremgang i den kommende tid. Størstedelen af merproduktionen er afsat på hjemmemarkedet, hvor også salget af fjernsyns- og radioapparater har ligget en del – ca. 20 pct. – over 1956-niveauet.

Foregående års ret stærke lønstigninger synes at fortsætte i indeværende år, men overfor denne stigende indkomststrøm står i år, i modsætning til 1956, en stigende produktion, som hidtil hovedsagelig har fundet afsætning på hjemmemarkedet. Såvel det højere indtægtsniveau og lempelsen af finanspolitikken som det forhold, at 1956's abnormt store opsparing ikke kan forventes opretholdt på længere sigt, giver holdepunkter for den opfattelse, at det private konsum vil give grundlag for en fortsat ekspansion i den resterende del af indeværende år. Alt tyder endvidere på, at de faste bruttoinvesteringer i år vil blive af mindst samme omfang som foregående år. Også eksporten har været stigende i første halvår, men de seneste opgørelser synes at tyde på en begyndende tendens til en endnu stærkere stigning i importen. Det er formentlig endnu for tidligt at afgøre, om denne tendens til et større underskud på handelsbalancen skyldes mere tilfældige årsager, eller om den begyndende ekspansion allerede sætter sine spor; svaret herpå vil ikke blive uden betydning for, hvor langt den igangværende ekspansion vil få lov at udvikle sig.

FRANKRIG

Den franske regering har i sommerens løb måttet gribe kraftigt ind over for landets handels- og betalingssamkvem med omverdenen. Den 19. juni suspenderedes liberaliseringen af importen fra OEEC-landene og dollarområdet, idet der genindførtes kvantitativ regulering af importen af alle varegrupper med undtagelse af kul og stål fra partnerne i Kul- og Stålfællesskabet. Den 10. august indførtes et nyt system af importafgifter, eksportpræmier m. v. på 20 %. Indgrebet havde for så vidt karakter af en devaluering, dog med den væsentlige forskel fra en generel devaluering, at importen af vigtige rå- og hjælpestoffer til produktionen (svarende til ca. 40 % af totalimporten) er fritaget for 20 %-afgiften. Formålet hermed er dels at give fransk eksportproduktion på basis af importerede råstoffer en yderligere fordel, dels at søge at undgå alt for stærke stigninger i det indenlandske prisniveau med de deraf flydende konsekvenser for lønudvikling m. v. Omverdenen valgte at opfatte det skete som en devaluering

Franske konjunkturtal.

	Engros-priser	Detail-priser	Indu-stri-produk-tion[1]	Beskæf-tigelse[2]	Arbejds-løshed[3]	Time-løn[4]	Udenrigshandel. Mldr. frcs.[5]			
							Import c.i.f.	Eksport f.o.b.	Saldo	
									Overfor EPU-området	Overfor dollar-området
	1953 = 100				1000	53 = 100				
1950	78	77	90	98	153	66	89.4	89.8	+ 1.8	— 8.7
1951	100	91	100	101	120	84	134.6	123.7	—14.7	—10.3
1952	105	101	100	101	132	98	132.7	118.0	—17.8	—12.1
1953	100	100	100	100	180	100	121.5	117.2	—11.2	— 5.7
1954	98	100	110	101	183	107	126.8	126.0	— 5.0	— 5.7
1955	98	101	119	103	159	115	138.0	141.3	— 3.8	— 7.2
1956	104	103	127	103	110	125	164.7	135.2	—18.0	—13.3
1. kvt. 1956	102	103	122	103	156	122	140.0	127.4	—12.7	— 9.3
2. kvt. —	102	103	134	104	110	125	174.0	139.1	—18.8	—12.4
3. kvt. —	102	103	117	104	84	127	159.9	128.4	—20.0	—14.7
4. kvt. —	103	103	136	104	92	129	175.9	145.9	—20.5	—16.8
1. kvt. 1957	104	103	139	105	101	131	199.0	156.8	—14.9	—24.5
Januar 1957	105	103	135		107		208.9	160.6	—17.7	—26.2
Februar —	104	104	140	105	104	131	183.4	143.6	—10.9	—24.9
Marts —	104	103	141		92		204.6	166.1	—16.0	—22.6
April —	104	102	142	..	82	..	199.9	155.2	—28.0	—24.2
Maj —	106	103	147	..	75	..	201.8	157.6	..	..

Kilde: OEEC Statistical Bulletins: General Statistics. Tallene er ikke sæsonudjævnede.
[1] Inkl. byggeri. [2] Uden for landbruget. [3] Anmeldt til arbejdsanvisningen. [4] Gennemsnitlig løn uden for landbruget. [5] Måneds-gennemsnit. Specialhandel.

og noterede i overensstemmelse hermed francen 16⅔ % lavere. Om indgrebenes effektivitet er det vel endnu for tidligt at dømme; det kan imidlertid fastslås, at spekulationen mod francen ikke synes standset efter den gennemførte pseudo-devaluering.

Den aktuelle baggrund for de trufne foranstaltninger er den voldsomme forværring af stillingen på den franske betalingsbalance, som satte ind i slutningen af 1955, og som fortsatte gennem hele 1956 og den hidtil forløbne del af indeværende år. Udligningen af dette stadigt stigende betalingsbalanceunderskud har tæret stærkt på de franske valutareserver, således at landets valutariske likviditet i sommerens løb forringedes i en sådan grad, at øjeblikkelige indgreb blev nødvendige.

Årsagerne til betalingsbalancevanskelighederne må hovedsagelig søges i de senere års kraftige økonomiske ekspansion i Frankrig. Såvel det private konsum som bruttoinvesteringen udviser stærk stigning. Også eksporten har været stigende, men har ikke, trods betydelige subsidier i form af eksportpræmier, kunnet opveje den stærke importstigning, som den økonomiske ekspansion har affødt. Endvidere synes en forringelse af turistbalancen at have bidraget til det stigende underskud i Frankrigs løbende betalinger med omverdenen. De stigende udgifter til krigsførelsen i Algier betyder i den givne økonomiske situation selvsagt en alvorlig belastning af den franske økonomi; men Frankrig synes dog at have nedbragt sine samlede militærudgifter i forhold til årene 1952-53 i mindst samme omfang som en række af dets vesteuropæiske NATO-partnere. Alvorligst belaster krigsførelsen utvivlsomt arbejdsmarkedet, hvor manglen på arbejdskraft uden for landbruget på en række områder er udtalt.

De direkte indgreb over for betalingsbalancen er i et vist omfang blevet fulgt op gennem indgreb over for den indenlandske efterspørgsel.

Pengepolitikken er strammet; diskontoen, som i april forhøjedes fra 3 til 4 pct., er i august yderligere sat op til 5 pct., den højeste diskonto siden trediverne. Samtidig er loftet over bankernes adgang til rediskontering i Frankrigs bank blevet sænket med 10 pct., og endvidere er centralbanken blevet fritaget for sin forpligtelse til rediskontering af korte statspapirer, idet denne rediskonterings omfang fremtidig vil bero på bankens skøn. Også reglerne for afbetalingshandelen er strammet gennem en forhøjelse af minimumsudbetalingen og begrænsning af afbetalingstiden.

Finanspolitikken er ligeledes skærpet såvel gennem besparelser som ved skatte- og afgiftsforhøjelser. Her gælder det imidlertid, især for besparelsernes vedkommende, at de vedtagne foranstaltninger navnlig berører budgettet for 1958, medens omfanget af de umiddelbart virkende indgreb er betydelig mere beskedent.

Som det så ofte er tilfældet, er det betalingsbalanceunderskud, som tilstræbes elimineret eller i det mindste reduceret væsentligt, meget beskedent

set i relation til nationalproduktet, nemlig af størrelsesordenen 2-3 pct. Det er imidlertid et spørgsmål, om den overførsel af resourcer til eksporterhvervene, som især tilstræbes, kan gennemføres tilstrækkelig hurtigt under den herskende franske højkonjunktur. Det synes derfor at blive afgørende for udfaldet af de nu indledte saneringsbestræbelser, om der kan skabes en tilstrækkelig stabil politisk dækning for de finans- og pengepolitiske indgreb, som skal skabe det nødvendige spillerum for en forøgelse af eksporten. Sker dette ikke, er det vanskeligt at se, hvorledes Frankrig inden for en overskuelig fremtid atter skal kunne opfylde sine liberaliseringsforpligtelser overfor sine OEEC-partnere, endsige deltage i de videregående europæiske integrationsbestræbelser.

Tyske konjunkturtal.

	Engros pristal[1]	Detail-pristal	Industri-produktion[2]	Detail-omsætning[3]	Beskæftigelse[4]	Arbejdsløshed[5]	Gennemsnitlig timefortj.[6]	Udenrigshandel. Mill. D.M.[7]			
								Import c.i.f.	Eksport f.o.b.	Saldo	
										Overfor EPU-området	Overfor dollar-området
	1953=100				Mill.	1000	D.M.				
1950	85	93	72	78	13.9	1.580	1,26	948	697	—127	—114
1951	100	100	85	88	14.6	1.432	1.45	1.227	1.215	+148	—156
1952	103	102	91	94	15.0	1.379	1.56	1.350	1.409	+171	—159
1953	100	100	100	100	15.7	1.258	1.63	1.334	1.544	+222	— 58
1954	98	100	112	107	16.4	1.221	1.67	1.611	1.837	+296	— 77
1955	101	102	128	119	17.3	928	1.78	2.040	2.141	+258	—158
1956	103	105	138	132	18.1	763	1.94	2.330	2.571	+436	—203
1. kvt. 1956	102	104	128	119	17.5	1.366	1.87	2.041	2.178	+308	—149
2. kvt. —	102	105	141	123	18.4	551	1.93	2.316	2.649	+506	—196
3. kvt. —	102	105	138	123	18.6	417	1.95	2.376	2.553	+397	—225
4. kvt. —	104	106	147	164	18.0	719	1.99	2.587	2.904	+533	—242
1. kvt. 1957	105	106	138	122	18.5	1.097	2.03	2.553	2.799	+584	—385
Januar 1957	105	106	135	120		1.476		2.546	2.446	+331	—413
Februar —	105	106	141	115	18.5	1.112	2.03	2.417	2.714	+616	—372
Marts —	105	106	139	131		702		2.697	3.233	+804	—368
April —	105	106	148	146	..	589	..	2.516	2.801	+632	—412
Maj —	105	106	151	..	..	494	..	2.664	3.204	..	..

Kilde: OEEC Statistical Bulletins: General Statistics. Tallene er ikke sæsonudjævnede.
[1]Industriprodukter. [2]Inkl. byggeri. [3]Omsætning i løbende priser. [4]Lønmodtagere, alle erhverv. [5]Anmeldt til arbejdsanvisningen. [6]Industrien. [7]Månedsgennemsnit. Specialhandel.

DET EUROPÆISKE VALUTAPROBLEM

I de senere måneder har den opfattelse vundet stærkt terræn, som med vekslende styrke har gjort sig gældende gennem de seneste år, at der

ved det nuværende kursforhold mellem de vigtigste europæiske valutaer består en permanent og stadig mere udtalt tendens til uligevægt i betalingsforholdet mellem de pågældende lande, en uligevægt som kun effektivt kan elimineres ved en ændring af valutakurserne.

Tyskland har således lige siden 1951 ved de månedlige afregninger i EPU haft et betydeligt og stadigt voksende overskud i betalingssamkvemmet med sine partnere. Som modstykke hertil har navnlig det franske underskud over for EPU været støt stigende, hvorimod det store engelske underskud i anden halvdel af 1956 i indeværende års første kvartal afløstes af et mindre, løbende overskud, som dog atter i de senere måneder er afløst af underskud, omend foreløbig af væsentlig mindre omfang end i efteråret 1956.

Løbende underskud/overskud over for EPU.

mill. $ pr. kvartal.

	Frankrig	Tyskland	England
1. kvt. 1956.....	— 116,0	+ 144,3	— 32,1
2. –	— 108.5	+ 260,9	+ 34,6
3. –	— 218,9	+ 265,2	— 147,5
4. –	— 210,4	+ 329,5	— 124,4
1. – 1957.....	— 252,2	+ 365,7	+ 39,8
2. –	— 293,7	+ 396,4	— 3,6

Efterhånden som denne udvikling har skabt stadig mere udbredte forventninger om en nært forestående ændring af kursforholdet mellem D-marken på den ene side og andre europæiske valutaer, først og fremmest francen, men eventuelt også sterling m. fl. på den anden, er den uligevægt i betalingsforholdet, som de løbende transaktioner har givet anledning til, yderligere blevet uddybet gennem en strøen af spekulative kapitalbevægelser bort fra franc, sterling, gylden m. fl. over til D-mark.

Det store spørgsmål i forbindelse med en eventuel justering af de europæiske valutakurser er, om denne skal ske ved en opskrivning af D-marken eller ved en nedskrivning af andre valutaer. Såvel fra engelsk som fra tysk side benægtes det kategorisk, at en ændring af de respektive valutaers paritet i forhold til dollar kan komme på tale, medens Frankrig for sit vedkommende foreløbig har søgt at løse sine akute problemer ved den oven for omtalte pseudo-devaluering.

Fra tysk side argumenterer man, at D-marken ved den nuværende paritet ikke er overvurderet i forhold til dollar, og henviser her til Tysklands store og stærkt stigende underskud i samhandelen med dollar-området. Derimod finder man, at andre europæiske valutaer, francen og til en vis grad også sterling er overvurderet. En justering af valutakurserne må derfor efter tysk opfattelse ske ved en almindelig devaluering af de på-

gældende svage valutaer, medens D-marken bør ligge fast i forhold til dollar og øvrige ikke-devaluerede valutaer. Tyskerne argumenterer videre, at debitorlandene har tilladt sig en for stærk stigning i pris- og omkostningsniveauet og ikke holdt den samlede indenlandske efterspørgsel tilstrækkeligt i ave, hvorfor de nu må tage konsekvensen af den førte politik ved en devaluering. Endelig henviser tyskerne til, at de selv har optrådt som gode kreditorer og i vidt omfang finansieret deres partneres løbende valutaunderskud ved lån til EPU langt ud over Tysklands kvote, ved at opfylde Tysklands liberaliseringsforpligtelser fuldt ud, ved en række toldnedsættelser, ved forskudsvis afbetaling på tysk gæld, ved placering af rustningsordrer i andre europæiske lande m. v.

Englænderne fastholder, at der intet grundlag er hverken for en nedskrivning af sterlingpariteten eller for en udvidelse af det nuværende snævre spillerum for kursvariationer omkring denne paritet. Storbritanien har for tiden på det nærmeste balance i sine løbende transaktioner med omverdenen, og sterlingområdets guld- og dollarreserver eventuelt suppleret med de trækningsrettigheder på den amerikanske Import-Export Bank og på Valutafonden, som opnåedes i forbindelse med spekulationen mod sterling under og efter Suez-krisen, anses for fuldt ud tilstrækkelige til at dække de midlertidige tab af guld og dollars, som en fornyet spekulation mod sterling kan medføre. England gør derfor gældende på linie med andre EPU-lande, at det i første række må påhvile Tyskland at bringe den udvikling i det europæiske betalingssamkvem til ophør, som man fra alle sider erkender ikke kan fortsætte ret meget længere.

18. 8. 57.
J. L. H.